

23
TERM OF
OFFICE

25
Oliver Röpke
EESC-voorzitter

STAND UP FOR DEMOCRACY SPEAK UP FOR EUROPE

MANIFEST 2023/2025

**Europees Economisch
en Sociaal Comité**

Inhoudstafel

VERDEDIGING VAN DE DEMOCRATIE <i>Binnen de EU</i>	4
De afstand tot de burgers verkleinen	4
Ervoor zorgen dat de Europese verkiezingen een succes worden	5
Bevordering van democratische waarden en de rechtsstaat	5
VERDEDIGING VAN DE DEMOCRATIE <i>Buiten de EU</i>	6
Portaal van het maatschappelijk middenveld voor democratie en welvaart	6
Zachte EU-diplomatie voor sterke en veerkrachtige maatschappelijke organisaties	6
OPKOMEN VOOR EUROPA <i>Een meer representatieve stem</i>	7
Een forum van de nieuwe generatie	7
Een meer op gelijkheid gebaseerd forum	8
OPKOMEN VOOR EUROPA <i>Een sterke en betekenisvolle stem</i>	9
Een instelling die buiten haar muren gehoord wordt	9
Een op feiten gebaseerde en toekomstgerichte instelling	10
EESC-VOORZITTER OLIVER RÖPKE	
<i>Bevordering van de sociale agenda van de EU en waarborging van een duurzaam concurrentievermogen voor de 21^e eeuw</i>	11
Bevordering van de sociale agenda van de EU	11
GESELECTEERDE BELEIDSPRIORITEITEN OP BASIS VAN INBRENG VAN HET SECRETARIAAT	13
Haast maken met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's)	13
Betrokkenheid van jongeren bij klimaat- en duurzaamheidsvraagstukken	13
Circulaire economie	14
Een groene transitie voor de Europese industrie	14
Een alomvattende inspanning om de Europese industrie te digitaliseren	14
Hervormingen voor een veerkrachtige EU-economie	15
Voltooing van de kapitaalmarktenunie en de bankenunie	15
Een meerjarig financieel kader dat berekend is op de uitdagingen van de toekomst, met inbegrip van een krachtig cohesiebeleid	16
Economisch en sociaal herstel van de gevolgen van de pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en de daaruit voortvloeiende stijging van de energieprijzen en de kosten van levensonderhoud	16
Grondrechten en de rechtsstaat	17
Migratie	17
Een veilig en stabiel nabuurschap	17
Samenwerken met partners aan eerlijke en rechtvaardige samenlevingen die de mensenrechten eerbiedigen	18
Bevordering van duurzame handel die iedereen ten goede komt	18
Studies en beleidsevaluaties: hoe kunnen de advieswerkzaamheden van het EESC meer worden ondersteund met feitenmateriaal?	18
Versterking van het concurrentievermogen van de Europese industrie en ondersteuning van de snelle transitie naar klimaatneutraliteit	19
Ondernemerschap in al zijn vormen ondersteunen: kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en ondernemingen in de sociale economie	20
Consumenten in staat stellen de groene en digitale transitie tot een goed einde te brengen	20
Wat na de energiecrisis? Duurzame, eerlijke en strategische energiezekerheid tot stand brengen	21
De bijdrage van het huisvestingsbeleid aan de economische, sociale en territoriale cohesie	21
Het vervoer vergroenen: inspelen op de behoeften van gebruikers, burgers en maatschappelijke organisaties	21

Vrijheid, democratie, mensenrechten en de rechtsstaat behoren tot de fundamentele waarden waarop de Europese Unie is gegrondvest. Zij zijn verankerd in de EU-Verdragen en vormen de kern van de identiteit van de EU.

Deze waarden zijn de afgelopen jaren echter onder grote druk komen te staan. Europa kreeg te maken met ongekende crises, die de sociale en economische ongelijkheden hebben versterkt en het vertrouwen van de EU-burgers in democratische instellingen aan het wankelen hebben gebracht. We mogen onze Europese waarden niet als vanzelfsprekend beschouwen.

In deze moeilijke tijden kan het maatschappelijk middenveld een cruciale bijdrage leveren aan het opbouwen van democratische veerkracht en het vormgeven van de toekomst van Europa door de stemmen van de Europese burgers te vertolken. Tegelijkertijd moet het maatschappelijk middenveld zelf beter worden beschermd. De ruimte waarbinnen

het actief is, wordt steeds kleiner, waardoor het vermogen van maatschappelijke organisaties om legitiem werk te verrichten in de EU en de rest van de wereld wordt beperkt.

Tijdens de komende mandaatsperiode zullen we de unieke positie van het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) als bruggenbouwer tussen de burgers, het maatschappelijk middenveld en de EU-instellingen versterken door als een echt platform te fungeren voor een open en inclusief debat.

We zullen ervoor zorgen dat de deuren van ons huis open staan voor een op feiten gebaseerde en zinvolle democratische dialoog met een breed scala van sociale, economische, politieke, culturele en institutionele actoren. In onze besluitvorming zullen we streven naar weloverwogen compromissen die de positie van ons Comité versterken en een waardevolle bijdrage leveren aan het EU-beleid.

Op die manier zullen wij — samen met de andere instellingen en onze partners uit het maatschappelijk middenveld — een belangrijke bijdrage leveren aan een veerkrachtigere, inclusievere en democratischere EU die onze naaste én verre burens zal inspireren.

Ons Comité zal zich richten op deze nieuwe prioriteiten maar zal zich ook **volop blijven inzetten voor vooruitgang op sociaal, economisch en milieugebied voor alle Europeanen**, door consequent bij te dragen aan het werkprogramma van de Europese Commissie en door op doeltreffende wijze samen te werken met het Europees Parlement en de Raad van de EU.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC wil ik mij richten op de volgende pijlers:

- **Verdediging van de democratie in de EU** door de fundamentele waarden en de rechtsstaat te bevorderen, de burgers dichter bij ons Comité te brengen door de representatieve en directe democratie te versterken en ervoor te zorgen dat het EESC bijdraagt aan het succes van de Europese verkiezingen in 2024.
- **Verdediging van de democratie buiten de EU**, door een echt portaal van het maatschappelijk middenveld voor democratie en welvaart te creëren ten behoeve van onze buurlanden en partners, en door een sterk en veerkrachtig maatschappelijk middenveld in de EU te ondersteunen.
- **Opkomen voor Europa, door de representativiteit van ons Comité te versterken** door nieuwe generaties en ondervertegenwoordigde groepen van de samenleving bij ons werk te betrekken.
- **Opkomen voor Europa, door de kwaliteit van onze outreach te verbeteren** en meer naar de toekomst te kijken, door in te zetten op prognoses en de aanbevelingen van de Conferentie over de toekomst van Europa ter harte te nemen, om ervoor te zorgen dat het EESC zijn stem kan blijven laten horen en een zinvolle bijdrage kan leveren aan onze Europese democratie.

VERDEDIGING VAN DE DEMOCRATIE

Binnen de EU

De afstand tot de burgers verkleinen

Sinds zijn oprichting in 1957 is ons Comité een pijler van de participatiedemocratie en biedt het burgers en belanghebbenden een platform om hun stem te laten horen in het besluitvormingsproces van de EU. De participatie- en overlegdemocratie werd uitgebreid besproken tijdens de Conferentie over de toekomst van Europa, waar de burgers te kennen gaven structurele invloed te willen uitoefenen op het jaarlijkse werkprogramma en de beleidsprioriteiten van de EU. Het EESC zou in dit verband een cruciale rol kunnen spelen.

De rol van het maatschappelijk middenveld bij de instandhouding van een goed functionerende democratie is absoluut van essentieel belang. De participatiedemocratie is niet alleen een aanvulling op de representatieve democratie, maar ook een constitutief element ervan.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- **In de aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 participatieve burgerpanels van het EESC oprichten, om input te leveren voor een door alle EESC-afdelingen op te stellen resolutie waarin de belangrijkste verzoeken van het EESC aan het nieuwe Europees Parlement en de nieuwe Europese Commissie worden opgenomen ("Het manifest van het EESC voor de verkiezingen van 2024").**
- **De basis leggen om ook na de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2024 regelmatig participatieve burgerpanels te betrekken bij de dagelijkse werkzaamheden van het EESC.**
- **De actieve deelname van het EESC aan Europese burgerinitiatieven nieuw leven inblazen, als succesvol instrument om burgers bij het besluitvormingsproces van de EU te betrekken en hen een democratisch podium te geven om invloed uit te oefenen op de EU-wetgeving.**

De participatiedemocratie flankiert zowel de representatieve democratie (het Europees Parlement en de nationale parlementen) als de rechtstreekse democratie (het Europees burgerinitiatief). Tijdens mijn ambtstermijn zal ik ervoor zorgen dat de positie van het Comité als een echt open en toekomstgericht platform wordt versterkt.

Ervoor zorgen dat de Europese verkiezingen een succes worden

Het EESC zal zich tijdens zijn nieuwe mandaatsperiode inzetten voor een van de hoekstenen van de Europese democratie: de verkiezingen voor het Europees Parlement. De verkiezingen komen op een cruciaal moment voor de democratie nu belangrijke Europese kwesties zoals de Europese Green Deal, de opkomst van extremisme en populisme, de rechtsstaat en de toekomst van de economische governance hoog op de agenda staan, tegen een achtergrond van toenemende ongelijkheid en de uitdagingen als gevolg van geopolitieke onzekerheden.

Zonder de juiste waarborgen en maatregelen zouden deze verkiezingen een vruchtbare bodem kunnen vormen voor de verspreiding van desinformatie, propaganda en cyberaanvallen die het stemgedrag van de burgers proberen te beïnvloeden en onze democratische processen willen destabiliseren. De organisatorische uitdagingen om desinformatie te bestrijden zijn talrijk en er zijn meerdere actoren bij betrokken, waaronder het maatschappelijk middenveld. De conclusies van de Conferentie over de toekomst van Europa, waarin de aanbevelingen van de burgers worden verwoord, legitimeren het EESC om een actieve rol te spelen als belangrijke partner in de aanloop naar deze verkiezingen.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- **Zorgen voor een daadkrachtige deelname van ons Comité en het maatschappelijk middenveld aan interinstitutionele activiteiten en campagnes om de opkomst bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024 te vergroten.**
- **Maatschappelijke organisaties ondersteunen bij hun inspanningen om de democratie te verdedigen, desinformatie te bestrijden en buitenlandse invloed aan het licht te brengen door in de aanloop naar de Europese verkiezingen steun te verlenen en uitvoering te geven aan het pakket maatregelen van de Commissie ter verdediging van de democratie.**
- **De Europese Commissie steunen bij het toezicht op zeer grote onlineplatforms om systeemrisico's voor democratische en verkiezingsprocessen te beperken.**

Bevordering van democratische waarden en de rechtsstaat

Vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld op nationaal niveau pleiten voor krachtige maatregelen van de EU op het gebied van fundamentele waarden en de rechtsstaat. Zij willen dat de EU de rol van het maatschappelijk middenveld als democratische waakhond ondersteunt en de autoriteiten aanmoedigt om hogere normen te vast te stellen op het gebied van civiele ruimte, financiering, vrijheid van meningsuiting, mediavrijheid, onrechtmatige rechtszaken tegen journalisten en verdedigers van mensenrechten, en non-discriminatie.

Tijdens de gehele duur van de nieuwe mandaatsperiode zal ik de democratie, de grondrechten en de rechtsstaat consequent bevorderen als leidende beginselen voor al onze activiteiten. Dit geldt voor de werkzaamheden van het Comité, onze interactie met de Europese instellingen en het maatschappelijk middenveld en onze internationale contacten, maar ook voor al onze politieke initiatieven, evenementen en publicaties. Een krimpende ruimte voor het maatschappelijk middenveld leidt tot een terugval van de democratie, iets wat we niet mogen laten gebeuren.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- **Steun verlenen aan een hernieuwd en krachtig mandaat voor onze "EESC-groep Grondrechten en de rechtsstaat", om het publiek bewust te maken van het cruciale werk van de groep en het maatschappelijk middenveld in staat te stellen zijn rol van waakhond nog beter te vervullen.**
- **Ervoor zorgen dat een "EESC-gezondheidstest voor het maatschappelijk middenveld" wordt ingevoerd om de ontwikkelingen in het maatschappelijk middenveld in de EU-lidstaten en kandidaat-lidstaten actief te volgen.**

VERDEDIGING VAN DE DEMOCRATIE

Buiten de EU

Portaal van het maatschappelijk middenveld voor democratie en welvaart

De toekomst van de Europese Unie is nauw verweven met de stabiliteit en welvaart van onze buurlanden in het Oostelijk Partnerschap en de Westelijke Balkan. Wij zullen de vrede, stabiliteit en integratie van deze landen blijven bevorderen.

Gezien de aanhoudende druk van Rusland op Oekraïne, Moldavië, Georgië en andere landen, zal ik onze partnerschappen versterken en een grotere onderlinge verbondenheid bevorderen tussen onze maatschappelijke middenvelden, die het hart van de democratie vormen.

Door te fungeren als een echt portaal van het maatschappelijk middenveld zal het EESC deze landen ondersteunen en in staat stellen om te strijden voor vrijheid, democratie en nauwere integratie. Wij zullen hen de nodige steun bieden bij het uitbreidingsproces zodat zij hun sociaaleconomische en democratische systemen kunnen moderniseren om te voldoen aan de EU-normen van de eengemaakte markt, de Green Deal en de Europese pijler van sociale rechten.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- *In het kader van het uitbreidingsproces mij persoonlijk inzetten voor contacten op hoog niveau met kandidaat-lidstaten, zoals de partners van de Westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië, en het werk van onze gemeenschappelijke platforms voor het maatschappelijk middenveld bevorderen.*
- *Voor de eerste keer in de geschiedenis van het Comité vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld uit de toetredingslanden tot de EU betrekken bij onze dagelijkse advieswerkzaamheden door ereleden van de uitbreidingslanden aan te wijzen en hen met name te betrekken bij de opstelling van belangrijke adviezen.*

Zachte EU-diplomatie voor sterke en veerkrachtige maatschappelijke organisaties

Er is een wereldwijde strijd van waarden en verhalen gaande, waarbij verschillende landen en regio's om invloed strijden. Het is van cruciaal belang dat de EU de in de EU-Verdragen verankerde waarden bevordert en handhaaft, zowel binnen als buiten de EU. Het EESC zal zijn wereldwijde netwerk van contacten met het maatschappelijk middenveld inzetten om zijn op waarden gebaseerde diplomatie te versterken, op gebieden als klimaatverandering, cultuur en sociale en economische zaken.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- *Mij persoonlijk inzetten voor de bevordering van de samenwerking met internationale organisaties op het hoogste niveau (zoals de Verenigde Naties, de Internationale Arbeidsorganisatie, de Wereldhandelsorganisatie).*
- *De waarden bevorderen die de basis van de EU vormen via "soft power" (cultuur, energie en klimaat, blauwe diplomatie) door bij te dragen aan het in kaart brengen van bestaande maatregelen en initiatieven, de dialoog en de samenwerking met maatschappelijke organisaties in derde landen op deze gebieden te versterken en te werken aan specifieke adviezen.*

OPKOMEN VOOR EUROPA

Een meer representatieve stem

Het EESC biedt burgers en belanghebbenden een forum om hun stem te laten horen in het besluitvormingsproces van de EU. Tijdens de komende mandaatsperiode zal ik voortbouwen op onze verwezenlijkingen en ernaar streven de representativiteit van het EESC uit te breiden door onze stakeholdersbasis te verbreden en nieuwe spelers in staat te stellen bij te dragen aan het EU-beleid.

Een forum van de nieuwe generatie

De besluiten van vandaag worden genomen om een sterke en rechtvaardige toekomst voor de komende generaties op te bouwen. In dit verband is het absoluut noodzakelijk dat jongeren hun mening kunnen geven over de besluiten die hen nu en in de toekomst zullen beïnvloeden. Zij moeten over een platform beschikken waar zij hun zorgen en behoeften kenbaar kunnen maken.

Daarom zal ik ernaar streven jongeren tijdens mijn mandaat actiever te betrekken bij de beleidsvorming, op de voor hen meest geschikte wijze, samen met een grondige monitoring en beoordeling van de voorstellen van het EESC wat betreft hun impact op het leven van jongeren.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- **Een “ad-hocgroep Jong EESC” oprichten om de betrokkenheid van jongeren te bevorderen, en deze een duidelijk mandaat geven om de werkzaamheden van de coördinatiegroep voor het Europees Jaar van de jeugd voort te zetten.**
- **De EESC-webpagina “Youth engagement at the EESC” gebruiken om concrete acties en activiteiten van het EESC en zijn leden onder de aandacht te brengen en te promoten.**
- **Onmiddellijk een begin maken met de uitvoering van de EU-jeugdtest in EESC-adviezen, in nauwe samenwerking met de afdelingen en de CCMI, om ervoor te zorgen dat in de EESC-adviezen rekening wordt gehouden met de perspectieven van jongeren op alle beleidsterreinen.**
- **Zorgen voor een grotere rol voor “EESC-jongerenafgevaardigden” in de dagelijkse werkzaamheden van het EESC, naar het voorbeeld van hun succesvolle deelname aan de EESC-delegatie bij de Conferentie van de Verenigde Naties over klimaatverandering.**
- **De jongerenactiviteiten van het EESC versterken in het kader van het bekende EESC-jongerenevenement “Jouw Europa, jouw mening! (YEYS, Your Europe, Your Say!), met name in de aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2024.**
- **Een raad van jongerenadviseurs van de voorzitter oprichten waarin jonge activisten met verschillende achtergronden vertegenwoordigd zullen zijn en die pragmatische en resultaatgerichte aanbevelingen zal doen en specifieke voorstellen zal formuleren, met bijzondere nadruk op klimaatverandering.**

Een meer op gelijkheid gebaseerd forum

Opkomen voor de democratie, de rechtsstaat en de fundamentele waarden begint binnen de muren van je eigen huis. Het EESC zal zijn interne hervormingen dan ook opvoeren om voor meer transparantie, integriteit en billijkheid te zorgen.

Het EESC is sterk gekant tegen elke vorm van discriminatie, met inbegrip van discriminatie op grond van geslacht. Gendergelijkheid is geworteld in de waarden waarop de EU is gebouwd en moet holistisch en horizontaal, op alle niveaus, worden bevorderd.

Gendergelijkheid is een voorwaarde voor een eerlijker en sterker Europa. Ook hier is een rol weggelegd voor het Comité, allereerst door als assemblee zelf het goede voorbeeld te geven maar ook in de besluiten die we nemen. Om de gendergelijkheid in ons Comité te verbeteren hebben we dan ook een krachtig en duidelijk engagement nodig.

Tijdens mijn mandaat zal ik in alle activiteiten van het Comité voortdurend een cultuur van levenslange gendergelijkheid bevorderen, met op maat gesneden maatregelen voor elke fase van de levenscyclus. Niet alleen moet gendergelijkheid in alle beleidswerkzaamheden van het EESC worden geïntegreerd, maar ook in het Comité zelf moet vrouwelijk leiderschap sterk worden aangemoedigd.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- **Het mandaat van de groep Gelijkheid versterken om de uitvoering te waarborgen, de vooruitgang te monitoren en, waar nodig, aanpassingsmaatregelen voor te stellen om ervoor te zorgen dat de doelstellingen worden gehaald.**
- **Rekening houden met de resultaten van de enquête van de groep Gelijkheid over “Inclusie, werkverdeling en welzijn van de leden”, en in voorkomend geval maatregelen voorstellen om het genderevenwicht in het EESC te verbeteren.**
- **Een strategische samenwerking met de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad tot stand brengen, om gendergelijkheid in alle relevante beleidsmaatregelen van de EU te integreren.**
- **Rondetafelgesprekken organiseren om gendergelijkheid te integreren in alle beleidswerkzaamheden en -activiteiten van het EESC.**
- **Pleiten voor structurele oplossingen om het aandeel van vrouwen in alle organen van het Comité te vergroten en nauwlettend toe te zien op de vooruitgang door middel van regelmatige verslagen.**
- **De transparantie van de werkzaamheden van het EESC vergroten, zorgen voor structurele deelname aan het transparantieregister van de EU en het ethisch orgaan van de EU ondersteunen.**

OPKOMEN VOOR EUROPA

Een sterke en betekenisvolle stem

Een instelling die buiten haar muren gehoord wordt

Door een breed scala aan belanghebbenden bij zijn werkzaamheden te betrekken zal het EESC zijn rol als adviesorgaan voor de EU-instellingen versterken en een nog representatiever kanaal voor belanghebbenden en burgers zijn. In dat verband is het zaak dat de werkzaamheden en prioriteiten van het EESC duidelijk worden gecommuniceerd naar de buitenwereld. Een grondige hervorming van de instelling zal erop gericht zijn de stem van het EESC sterker en beter te laten horen. Tijdens de komende mandaatsperiode zal ik mij inzetten voor een nieuwe manier van werken binnen het Comité, om voor een consistente outreach naar EU-instellingen en belanghebbenden te zorgen: de boodschappen moeten duidelijker worden gemaakt door de adviezen in een nieuw format uit te brengen, zodat de belangrijkste conclusies en aanbevelingen er meteen uitspringen.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- *Een overtuigende en doeltreffende aanwezigheid op sociale media en een **ingrijpende vernieuwing van de EESC-website** bevorderen om onze activiteiten, evenementen en documenten beter onder de aandacht te brengen.*
- *Zorgen voor een actieve bevordering en betere follow-up van de **aanbevelingen van het EESC** aan instellingen en belanghebbenden door middel van nauwe samenwerking op alle niveaus.*
- *Een **nieuw format voor adviezen invoeren** om de aanbevelingen van het maatschappelijk middenveld er nog meer te laten uitspringen.*
- *Het **IT-instrument NaviGate gaan gebruiken** om de werkzaamheden van het EESC en de totstandkoming van zijn adviezen zichtbaar te maken voor alle belanghebbenden.*

Een op feiten gebaseerde en toekomstgerichte instelling

Als huis van het Europese maatschappelijk middenveld bevindt het EESC zich in de beste positie om de zorgen, problemen en uitdagingen van burgers aan de orde te stellen en daarop te anticiperen. Daarom moet het Comité een op feiten gebaseerde en toekomstgerichte aanpak gaan hanteren om zo goed mogelijk bij te dragen aan de politieke agenda van de EU-instellingen. Het EESC zou zo een belangrijke rol kunnen spelen als horizonverkenner, om de verschillende transformatieprocessen te voorspellen.

Aanpassing aan veranderende tijden vereist dat wij de in het Verdrag vastgelegde adviserende taak van het EESC optimaal ten uitvoer leggen, door op proactieve wijze megatrends in kaart te brengen en te interpreteren, lacunes in de wetgeving te ontdekken, voorstellen voor alomvattende actieplannen te ontwikkelen en de prognosedimensie systematisch te integreren in onze werkzaamheden. De ontwikkeling van een toekomstgericht perspectief zou ook een betere positionering van het EESC in het besluitvormingsproces mogelijk maken, waardoor wij nieuwe prioriteiten voor de komende Commissie kunnen voorstellen.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- ***De betrekkingen van het EESC met denktanks versterken door hen te betrekken bij de voorbereiding van geselecteerde adviezen.***
- ***De methodologie van de adviezen herzien en gebruik maken van verkennende adviezen en initiatiefadviezen om de uitdagingen op de lange termijn adequaat te beoordelen.***
- ***Een jaarlijkse EESC-top van denktanks organiseren.***
- ***Ervoor zorgen dat in onze adviezen systematisch een prognoseanalyse wordt uitgevoerd.***
- ***Het werk dat is verricht in het kader van het “Pleidooi voor een Europese Blue Deal” voortzetten en promoten als nieuwe prioriteit voor de Commissie en een mogelijk EU-burgerinitiatief.***

Sinds de Verdragen van Rome en de oprichting van ons Comité zijn de rol en de bevoegdheden van het EESC steeds belangrijker geworden. Na de Conferentie over de toekomst van Europa is een nieuwe Conventie ter herziening van onze oprichtingsverdragen nog nooit zo dichtbij geweest. Ik wil dat het EESC klaar is om zijn rol in dit proces ten volle op zich te nemen.

Als nieuw verkozen voorzitter van het EESC zal ik:

- ***Een grondige analyse maken van de betrokkenheid van het EESC en het maatschappelijk middenveld bij eerdere verdragsonderhandelingen en zijn mogelijke toekomstige rol onderzoeken door een reeks beste praktijken op te stellen en een uitvoerbaar voorstel te ontwikkelen om het EESC een prominentere rol te laten spelen en zijn invloed en zichtbaarheid te vergroten, zo nodig met specifieke aanbevelingen voor verdragswijzigingen.***

EESC-VOORZITTER OLIVER RÖPKE

Bevordering van de sociale agenda van de EU en waarborging van een duurzaam concurrentievermogen voor de 21^e eeuw

Op het moment van aantreden van dit voorzitterschap ondervinden we de sociale, geopolitieke en economische repercussies van meerdere crisis: de COVID-19-pandemie en de nasleep daarvan; de aanhoudende militaire agressie van Rusland tegen Oekraïne en de buurlanden, waardoor de waarden van democratie en vrijheid worden bedreigd; de crisis rond de kosten van levensonderhoud; en de recente instabiliteit van het mondiale bankwezen. Tegelijkertijd heeft de EU zich samen met haar internationale partners verbonden tot klimaatdoelstellingen die dringende en aanhoudende maatregelen vereisen om de groene en de digitale transitie tot stand te brengen; een collectief falen op dit punt kunnen we ons absoluut niet veroorloven. De diverse crises dreigen de veerkracht van de EU te ondermijnen, de sociale en economische ongelijkheid te vergroten en de opkomst van populisme en egocentrisch nationalisme in de hand te werken.

De Europese Unie moet nu meer dan ooit strategische beslissingen nemen om de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen van de VN en de Green Deal-doelstellingen van de EU te verwezenlijken, teneinde Europa weerbaarder te maken en open strategische autonomie te bereiken in een internationale, op regels gebaseerde wereld.

De toekomst van Europa, en meer in het bijzonder de rol van de Europese Unie als project van vrede, gedeelde waarden en welzijn voor haar burgers, staat op het spel. Bij het aanpakken van de kwesties die vandaag de dag het belangrijkste zijn, dient het maatschappelijk middenveld een cruciale rol te spelen. Om de EU veerkrachtiger te maken is het zaak dat het EU-beleid in sociaal, economisch en milieu-opzicht wordt verduurzaamd.

Het EESC werkt aan een programma van beleidsprioriteiten om de veerkracht van de EU te vergroten door vaart te zetten achter de Green Deal, de Social Deal en de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen, teneinde de “dubbele transitie” in goede banen te leiden.

Bevordering van de sociale agenda van de EU

Door de uiteenlopende crises waarmee de EU wordt geconfronteerd, is de noodzaak om het welzijn van de burgers te beschermen en sociale inclusie na te streven meer op de voorgrond gekomen. Bovendien heeft de transformatie van onze samenlevingen als gevolg van de groene en de digitale transitie gevolgen voor de manier waarop Europeanen leven, consumeren en werken.

Het komt er nu, 30 jaar na de oprichting van de eengemaakte markt, op aan dat het EESC zich focust op sociale en economische opwaartse convergentie waarbij niemand aan zijn lot wordt overgelaten. Een rechtvaardig beleid waarin de mens centraal staat, moet sociale rechten veiligstellen, fatsoenlijke omstandigheden op de arbeidsmarkt garanderen en armoede en sociale uitsluiting bestrijden. In dit verband moet het EESC de uitvoering van de Green Deal en de Social Deal, het halen van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen en de implementatie van de Europese pijler van sociale rechten ondersteunen.

Gezien de aanzienlijke impact van de groene en de digitale transitie op banen en werkgelegenheid moet het EESC op de bres gaan staan voor werknemersbescherming en duurzame arbeidsvoorwaarden, teneinde voor sociale convergentie en een gelijk speelveld voor alle werknemers te zorgen. Het EESC dient dan ook door te gaan met zijn activiteiten ter ondersteuning van: de bevordering van collectieve onderhandelingen, de sociale dialoog en de inspraak van werknemers, waaronder democratie op het werk; opwaartse convergentie van lonen en arbeidsvoorwaarden in heel Europa; de strijd tegen onzeker werk; krachtigere EU-maatregelen om de loonkloof tussen mannen en vrouwen weg te

werken; en de bescherming van banen en inkomens door maatregelen waarbij de sociale dimensie van de crisis rond de kosten van levensonderhoud meer aandacht krijgt.

Voor een eerlijke en rechtvaardige transitie is de ontwikkeling van de vaardigheden en competenties van werknemers met het oog op het scheppen van nieuwe kansen en de aanpassing aan het digitale tijdperk cruciaal, met name in het kader van het Europees Jaar van de Vaardigheden. Aangezien de dubbele transitie ook gevolgen zal hebben voor de arbeidsomstandigheden, is het absoluut noodzakelijk om samen met de sociale partners de bescherming van de grondrechten en arbeidsrechten van de werknemers te verbeteren en technologische en andere veranderingen op de werkplek in goede banen te leiden.

Onder werknemersbescherming valt ook het beschermen van de meer kwetsbare werknemers die met sociale ongelijkheden te maken hebben. Om voor gelijke behandeling en gelijke kansen te zorgen moet het aanpakken van alle vormen van discriminatie op de arbeidsmarkt een prioriteit blijven. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar de ontwikkeling van structurele maatregelen om gendergelijkheid op de werkplek te waarborgen.

Als gevolg van de vele crises wordt iedereen, maar met name kwetsbare burgers, de agrarische sector en plattelandsgedebieden, door de inflatie en de stijgende energieprijzen getroffen. Er is sprake van toenemende armoede en dakloosheid. Tegen deze achtergrond moet het EESC zich inzetten voor schone en betaalbare energie voor iedereen, vanuit de idee dat gelijke toegang tot energie een grondrecht is. In de beleidsprioriteiten van het EESC op energiegebied moeten maatregelen om energiearmoede te bestrijden en de positie van de consument in de energietransitie te versterken centraal staan. In het kader van de aanpak van de dakloosheid dient het EESC te pleiten voor een duurzaam en inclusief huisvestingsbeleid.

Ten slotte hebben de veranderingen die in de voorbije jaren door de verschillende crises teweeg zijn gebracht, geleid tot steeds meer druk op de burgers, wat soms gevolgen heeft voor hun mentale welzijn. Nu geestelijke gezondheidsproblemen in de EU toenemen, moet het EESC een brede aanpak van deze problematiek ondersteunen en concrete maatregelen ter verbetering voorstellen.

Behoud van een duurzaam concurrentievermogen voor de 21^e eeuw

Op economisch vlak streeft de EU ernaar de inflatie te beteugelen en de financiële stabiliteit te beschermen, en tegelijkertijd economische groei en sociale cohesie te bewerkstelligen. Door de doelstelling om in 2050 klimaatneutraliteit te bereiken moet de EU-industrie zich snel aanpassen aan nettonultechnologieën en neemt de vraag naar kritieke grondstoffen alsmaar toe. Ook de digitalisering gaat gepaard met nieuwe technologieën die onze manier van werken kunnen veranderen. In combinatie met een voortdurend proces van regionalisering van de handel hebben deze ontwikkelingen gevolgen voor het concurrentievermogen van de EU-industrie en de interne markt.

Er is een langetermijnstrategie nodig om het Europese model van economische groei, dat gebaseerd is op duurzaam concurrentievermogen, open strategische autonomie en eerlijke concurrentie, te beschermen. Een van de hoekstenen hierbij moet de eengemaakte markt zijn. Deze bestaat al dertig jaar, maar is nog steeds niet voltooid. Het EESC zal oproepen tot verdere inspanningen om ervoor te zorgen dat EU-bedrijven van welke omvang dan ook (dus inclusief kleine en middelgrote ondernemingen) kunnen rekenen op een gunstig klimaat om te innoveren, te investeren en te groeien. Het EESC zal ijveren voor een krachtige eengemaakte markt als bron van welvaart voor EU-bedrijven en het welzijn van EU-burgers. Evenzo moeten we garanderen dat onze industrie klaar is voor de digitale en de groene transitie om in 2050 tot een klimaatneutraal continent te komen, zoals beoogd. Recente geopolitieke ontwikkelingen als gevolg van de aanhoudende aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne hebben duidelijk laten zien dat we onze strategische afhankelijkheid, met name van kritieke grondstoffen, energie en voedselvoorziening, moeten verminderen en tegelijkertijd wereldwijd concurrerend moeten blijven. Een veerkrachtig EU-industriebeleid moet volgens het EESC gebaseerd zijn op schone technologieën en circulaire oplossingen, een mensgerichte en inclusieve benadering van digitalisering, en een duurzame benadering van energiezekerheid en open strategische autonomie in de internationale handel.

Om een veerkrachtigere en duurzamere EU-economie tot stand te brengen is het absoluut noodzakelijk dat het kader voor economische governance wordt herzien. Een eenvoudiger, transparanter en doeltreffender kader met meer nationaal ownership en betere handhaving zal helpen om de groene, digitale en veerkrachtige economie van de toekomst op te bouwen, inclusieve groei te bevorderen en tegelijkertijd de houdbaarheid van de overheidsfinanciën in alle lidstaten te garanderen. In combinatie met een sterkere banken- en kapitaalmarktenunie zal dit de financiële stabiliteit in de eurozone ten goede komen. Het EESC zal input blijven leveren voor de cyclus van het Europees Semester en zal de voltooiing van de kapitaalmarktenunie en de bankenunie steunen als mijlpalen om een duurzaam en inclusief herstel te waarborgen.

Het EESC is ervan overtuigd dat de EU een bron van welvaart zal blijven. Het zal ideeën aandragen om de problemen te lijf te gaan en tegelijkertijd de sociale dialoog, eerlijke lonen en collectieve-onderhandelingsystemen bevorderen als onmisbare bouwstenen van de Europese pijler van sociale rechten en het Europees sociaal model.

GESELECTEERDE BELEIDSPRIORITEITEN OP BASIS VAN INBRENG VAN HET SECRETARIAAT

Haast maken met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's)

Door de vele en onderling verweven mondiale crises waarmee we worden geconfronteerd is het maar zeer de vraag of de SDG's tegen 2030 zullen worden gehaald. Toch blijven de SDG's ons lichtbaken en ons kompas, want een andere universele visie op vrede, sociaal-economische welvaart en ecologische duurzaamheid is er niet. Als de SDG-beginselen van sociale inclusie, schone energie, universele toegang tot openbare diensten en verantwoorde consumptie en productie niet worden verwezenlijkt, zal dat leiden tot nog meer crises en geopolitieke wedijver.

Voor het EESC is een sleutelrol weggelegd bij het stimuleren van de verwezenlijking van de SDG's, denke men maar aan zijn recente bijdrage aan de vrijwillige EU-evaluatie van de SDG's die in de zomer van 2023 tijdens het politiek forum op hoog niveau in New York zal worden gepresenteerd.

Een aantal specifieke kwesties verdient bijzondere aandacht van het EESC: de behoefte aan een alomvattende EU-strategie voor de SDG's om beleidssamenhang te waarborgen; de behoefte aan een meer gestructureerde deelname van het maatschappelijk middenveld aan het proces, waarbij het EESC als trefpunt voor maatschappelijke organisaties zou kunnen fungeren om de dialoog met beleidsmakers aan te gaan; en het benadrukken van de sociale dimensie van duurzaamheid, want de transitie kan alleen slagen als zij gebaseerd is op een breed draagvlak, als zij op een rechtvaardige wijze haar beslag krijgt en als alle maatschappelijke geledingen erbij worden betrokken.

Betrokkenheid van jongeren bij klimaat- en duurzaamheidsvraagstukken

Het intergenerationele aspect van het beleid inzake klimaat en duurzame ontwikkeling en van de uitvoeringsmechanismen moet tot uiting komen in een sterke, zinvolle participatie van jongeren in alle fasen van de besluitvormingsprocessen van de EU, van het uitwerken van de wetgevingsvoorstellen en -initiatieven tot de uitvoering, de monitoring en de follow-up. De uitvoering van de SDG's in het kader van de Europese Green Deal vergt een nieuwe aanpak, met het oog op een inclusiever model van multistakeholdergovernance dat jongeren centraal in het participatieproces plaatst en dat verder gaat dan enkel ad-hocbijeenkomsten en raadplegingen.

Het EESC zal ervoor blijven ijveren om jongeren een stem in zijn werkzaamheden te geven en zal ook de andere instellingen oproepen om jongeren op structurelere en zinvolle wijze inspraak te geven. In het bijzonder zal het EESC: doorgaan met het organiseren van de jongerenrondetafel over klimaat en duurzaamheid en een jongerenafgevaardigde opnemen in de EESC-delegatie voor de COP-vergaderingen van het UNFCCC; de EU-jeugdtest toepassen om een consistente aanpak van jongerenparticipatie in het EESC te ontwikkelen en nagaan welke andere goede ideeën geïmplementeerd kunnen worden om jongeren een stem in het kapittel te geven, in aansluiting op de EESC-resolutie “Het langdurig effect van het Europees Jaar van de Jeugd: beleidsbrede aandacht voor en empowerment van jongeren”.

Circulaire economie

Het Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie (ECESP) is een zeer geslaagd voorbeeld van hoe de circulaire economie in Europa en daarbuiten kan worden gestimuleerd. Door de dialoog te bevorderen, kennis en expertise te delen en goede praktijken uit te wisselen via een website helpt het ECESP bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden uit heel Europa om de overgang naar een circulaire economie te versnellen.

Het EESC zal voortbouwen op het succes van de belangrijkste outreach-activiteiten van het ECESP, zoals de “EU Circular Talks” (spraakmakende uitwisselingen over actuele onderwerpen op het gebied van de circulaire economie) en de jaarlijkse ECESP-conferentie. Ook in het beleid op andere terreinen, zoals bijv. duurzame voedselsystemen en plattelandontwikkeling, moeten overwegingen betreffende de circulaire economie worden geïntegreerd.

Een groene transitie voor de Europese industrie

De EU heeft zich ten doel gesteld dat de uitstoot van broeikasgassen in de EU in 2030 met 55 % moet zijn verminderd. Dit is een hele opgave die een duidelijk stappenplan vereist om in de komende decennia tot een rechtvaardige transitie te komen. Alle industrieën zullen ingrijpend moeten worden aangepast. Een essentiële voorwaarde voor het welslagen van de energie- en klimaattransitie is dat de EU-burgers erachter staan. Hiertoe is het zaak dat zij toegang hebben tot kwaliteitsbanen en tot betaalbare producten.

Met de Blue Deal van de EU krijgt de door de Commissie voorgestelde routekaart voor de Green Deal er een nieuwe dimensie bij. Het EESC wijst de EU-instellingen met nadruk op dit nieuwe alomvattende EU-beleid inzake water en zal tijdens de gehele mandaatsperiode van de volgende Commissie in de gaten moeten houden hoe het wordt toegepast.

Een aantal specifieke kwesties zal speciale aandacht verdienen, met name de noodzaak van een Blue Deal van de EU. Het EESC zal blijven instaan voor de algemene coördinatie van de follow-up van dit horizontale thema; de noodzaak om de vergroening van met name grondstofintensieve industrieën alsook de bevordering van de sector schone technologieën, waaronder waterefficiënte technologieën, te ondersteunen; en de noodzaak om deel te nemen aan EU-beleidsdiscussies over de sociale aspecten van de energie- en klimaattransitie, waarbij de expertise van het EESC moet worden benut om uitdagingen in kaart te brengen en oplossingen voor te stellen voor een eerlijke behandeling van de EU-burgers waar het gaat om werkgelegenheid en betaalbare producten, energie en diensten voor iedereen.

Een alomvattende inspanning om de Europese industrie te digitaliseren

De digitalisering biedt nieuwe kansen voor de EU-industrie en voor de dienstensector als geheel en brengt nieuwe soorten uitdagingen met zich mee, zoals het ontwerpen van ondersteunende instrumenten om ervoor te zorgen dat EU-ondernemingen, van welke omvang dan ook, op voet van gelijkheid kunnen meedoen aan het in huis halen van deze nieuwe technologieën. Dit betekent ook dat veel aandacht moet uitgaan naar de toekomst van de werkgelegenheid in de industrie, niet om de verandering die dit proces in onze industrie en samenleving teweeg zal brengen te vermijden, maar juist om de veranderingen in goede banen te leiden, en om een rechtvaardige transitie en een mensgerichte benadering van deze veranderingen te bevorderen.

Het EESC zal: overeenkomstig de Europese normen de ontwikkeling van nieuwe technologische sectoren zoals de metaverse ondersteunen, en inzoomen op de gevolgen van AI in de verschillende industriële sectoren; zich blijven

inzetten voor sleutel- en geavanceerde technologieën, met inbegrip van thema's zoals robotica en drones; ernaar streven om een rol te spelen bij nevenactiviteiten die het algemene concurrentievermogen van de EU-industrie ten goede komen, waaronder deelname aan industriële allianties die zich met digitaliseringskwesties bezighouden, naar het model van de deelname aan de Europese grondstoffenalliantie (ERMA); en een meer gestructureerde betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij het proces aanmoedigen, want de transitie kan alleen slagen als zij gebaseerd is op een breed draagvlak, als zij op een rechtvaardige wijze haar beslag krijgt en als alle maatschappelijke geledingen erbij worden betrokken.

Versterking van het mondiale concurrentievermogen en de open strategische autonomie van de EU-industrie

Het waarborgen van het algemene concurrentievermogen van de EU-industrie is al een aantal jaren een belangrijke doelstelling van het industriebeleid van de Commissie. Naast de interne dimensie hebben veel kwesties in verband met de externe dimensie duidelijk een sterke invloed op het industriële concurrentievermogen van de EU. De behoefte aan open strategische autonomie is duidelijker geworden. Voorts moet worden bekeken hoe overheidsmiddelen en staatssteun op niet-verstorende wijze kunnen worden ingezet ter ondersteuning van de industrie en welke criteria er gelden voor het gebruik en de toewijzing van dergelijke middelen. Daartoe zal het EESC zich concentreren op strategische waardeketens.

Het EESC zal: werken aan een brede EU-strategie inzake kritieke grondstoffen en ook blijven meedoen aan de ERMA; de toegenomen open autonomie van strategische sectoren zoals de defensie-, de ruimtevaart- en de chipsector ondersteunen; helpen onderzoeken hoe bedrijven zich kunnen beschermen tegen datalekken, cyberaanvallen en digitale spionage.

Hervormingen voor een veerkrachtige EU-economie

Het huidige economische klimaat maakt het lastig om een economisch beleid te voeren waarmee beoogd wordt de inflatie te verminderen en tegelijkertijd de economische groei, de werkgelegenheid en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op middellange en lange termijn te waarborgen. Het EESC zal aanbevelingen doen die beleidsmakers helpen beleid te ontwikkelen dat erop gericht is om voor een duurzaam en inclusief herstel en een veerkrachtige EU-economie te zorgen en tegelijkertijd werk te maken van de groene en de digitale transitie.

Het EESC zal twee keer per jaar aanbevelingen blijven formuleren over de aanbeveling van de Europese Commissie betreffende het economisch beleid van de eurozone en de jaarlijkse duurzamegroei-analyse, zodat het tijdig een actuele politieke bijdrage kan leveren aan het proces van economische beleidscoördinatie binnen de jaarlijkse cyclus van het Europees Semester.

Het EESC zal ook verdere aanbevelingen doen voor de herziening van het EU-kader voor economische governance, want er is behoefte aan sterke coördinatie van het structuur- en begrotingsbeleid en aan efficiënt economisch en budgettair toezicht.

Het zal ook met voorstellen voor een hervorming van de raadplegings- en coördinatieprocedures in het kader van het Europees Semester komen om de werkwijzen eenvoudiger, democratischer en transparanter te maken. Via zijn specifieke groep voor het Europees Semester zal het EESC blijven streven naar breed overleg met het maatschappelijk middenveld in de EU om op de uitvoering van de nationale plannen in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit toe te zien en ervoor te zorgen dat het maatschappelijk middenveld op zowel EU- als nationaal niveau hierbij wordt betrokken.

Voltooing van de kapitaalmarktenunie en de bankenunie

De financiële markten van de EU moeten geïntegreerd en stabiel zijn om het Europese herstel te schragen en de EU klaar te stomen voor de transitie naar een klimaatneutrale en steeds digitalere economie die gekenmerkt wordt door duurzame en inclusieve economische groei. Het herstel zal in hoge mate afhangen van het vermogen van de Europese financiële markten om voor voldoende liquiditeit en een betere risicospreiding te zorgen. Het is absoluut zaak cruciale stappen te zetten om een efficiënte en geïntegreerde kapitaalmarktenunie en een volwaardige bankenunie tot stand te brengen die alle lidstaten omvatten en gericht zijn op verdere harmonisatie en het wegnemen

van grensoverschrijdende belemmeringen, met behoud van gedegen regelgeving en toezicht. Verwacht wordt dat de Europese Commissie het actieplan voor de kapitaalmarktenunie zal blijven uitvoeren. De herziening van het huidige kader voor banktoezicht, insolventie en afwikkelings- en depositogarantiestelsels zal hierbij van groot belang zijn.

In de komende helft van de mandaatsperiode zal het EESC: activiteiten op belangrijke beleidsterreinen zoals het bankencrisisbeheer en het depositogarantiestelsel ontplooiën; bijdragen aan het debat over duurzame financiering; openbare hoorzittingen over deze belangrijke onderwerpen organiseren; streven naar uitgebreidere deelname van EESC-rapporteurs aan vergaderingen en hoorzittingen van de ECON-commissie van het Europees Parlement; en nauwere contacten ontwikkelen met de permanente vertegenwoordiging bij de EU van de landen die het EU-voorzitterschap van de Raad bekleden, om een actievere deelname van EESC-leden aan belangrijke evenementen zoals het seminar op hoog niveau en het financieel forum van Eurofi te bevorderen.

Een meerjarig financieel kader dat berekend is op de uitdagingen van de toekomst, met inbegrip van een krachtig cohesiebeleid

Het EESC heeft er herhaaldelijk op gewezen dat het meerjarig financieel kader (MFK) gericht moet zijn op banen, groei en concurrentievermogen, en heeft gepleit voor een sterke EU-begroting met voldoende financiële middelen om de doelstellingen van de Unie te verwezenlijken. Het EESC zal blijven bespreken hoe de EU-begroting meer uit echte eigen middelen kan worden gefinancierd.

Het cohesiebeleid moet een essentiële en centrale rol spelen om voor een evenwichtig herstel op weg naar duurzame groei te zorgen, convergentie te bevorderen, sociale uitsluiting te bestrijden en te garanderen dat niemand achterblijft. Het EESC zal erop blijven hameren dat cohesie moet bijdragen tot de verdere implementatie van beleid dat is afgesproken op het gebied van digitalisering en toegankelijkheid van diensten, herindustrialisering, het mkb en breedbanddiensten in de regio's.

Het EESC zal: een advies opstellen over de tussentijdse herziening van het meerjarig financieel kader; op verzoek van de Commissie voorstellen doen over nieuwe eigen middelen voor de EU-begroting; een advies opstellen over het cohesiebeleid na 2027; voorstellen blijven doen voor een cohesiebeleid dat beantwoordt aan de reële behoeften van de EU-burgers en strookt met het langetermijnstreven naar convergentie tussen EU-regio's; en een advies opstellen over dunbevolkte gebieden, eilandregio's en bergstreken in de EU om te benadrukken dat alle EU-regio's een evenwichtige groei en ontwikkeling nodig hebben.

Economisch en sociaal herstel van de gevolgen van de pandemie en de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, en de daaruit voortvloeiende stijging van de energieprijzen en de kosten van levensonderhoud

Het EESC heeft altijd gepleit voor opwaartse convergentie en een doeltreffender sociaal beleid op Europees niveau en in de lidstaten. Met de tenuitvoerlegging van de Europese pijler van sociale rechten wordt de gezamenlijke inzet voor het Europees sociaal model opnieuw bevestigd.

In het kader van de huidige groene en digitale transitie zullen nieuwe vormen van werk, de bescherming van collectieve rechten, de gevolgen voor de arbeidsomstandigheden, de bestrijding van hoge werkloosheid, onzekere banen en armoede, de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, inclusie en gelijkheid in al hun facetten en vaardigheden belangrijke kwesties blijven die moeten worden aangepakt.

Recente ontwikkelingen op het gebied van artificiële intelligentie kunnen de behoefte aan hooggekwalficeerde werknemers fundamenteel veranderen en economische en productieprocessen verstoren.

In het komende halfjaar zal het EESC zich richten op de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten, arbeidsomstandigheden, nieuwe vormen van werk en de gevolgen voor de banen van jongeren en vrouwen, welzijnsstelsels (zorg en gelijkheid in al hun facetten, waaronder inkomensgelijkheid), de gevolgen van artificiële intelligentie voor de arbeidsmarkt en de werkgelegenheid, en de uitvoering van de mainstreaming van jongerenbelangen/de EU-jeugdtypest.

Grondrechten en de rechtsstaat

In veel landen worden de grondrechten en -waarden en de rechtsstaat nog steeds bedreigd. De populistische bewegingen winnen aanhang en de democratie wankelt.

Artificiële intelligentie kan gebruikt worden om gerichte desinformatie op veel grotere schaal te verspreiden, hoogopgeleide werknemers in een breed aantal functies te vervangen en om dwang en controle uit te oefenen.

Het EESC zal de uitvoering van het pakket ter verdediging van de democratie van de Europese Commissie ten volle steunen en bij de uitrol van artificiële intelligentie over de grondrechten waken.

Migratie

Conflicten, klimaatverandering en economische ongelijkheid zullen tot migratie blijven leiden. Het EESC zal zich inzetten voor een migratiebeheer dat voldoet aan de verplichtingen uit hoofde van het Europees en internationaal recht en rekening houdt met de demografische ontwikkeling en de economische belangen van de EU.

Een veilig en stabiel nabuurschap

De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne vormt niet alleen een bedreiging voor de waarden die aan de basis liggen van de Europese Unie, maar is ook het ultieme bewijs dat de op regels gebaseerde wereldorde op losse schroeven staat en dat we een instabieler geopolitieke fase zijn ingegaan, die we samen moeten trotseren.

Onze prioriteit moet nog altijd uitgaan naar onze onmiddellijke omgeving. Het Oostelijk Partnerschap is de afgelopen jaren zwaar onder druk komen te staan, eerst door het besluit van Belarus om zijn deelname op te schorten en vervolgens door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne. Terwijl Belarus in de ijzeren greep blijft van een macht die zijn democratie heeft gesmoord, vecht Oekraïne voor zijn vrijheid en zet Moldavië zijn Europese weg voort, ondanks constante druk van Rusland.

In het volgende halfjaar zal het EESC zich blijven inzetten voor de versterking en bevordering van de werkzaamheden van de platforms van het maatschappelijk middenveld EU-Oekraïne, EU-Moldavië en EU-Georgië, die bij de associatieovereenkomsten met deze landen zijn opgericht. De werkzaamheden van deze platforms en de bijeenkomsten die zij regelmatig houden, zijn van cruciaal belang bij de begeleiding van deze landen op hun weg naar Europese integratie. Ook met het maatschappelijk middenveld van Armenië zullen voortdurend contacten worden onderhouden via het speciaal voor dit land opgerichte platform.

Het EESC zal steun blijven verlenen aan het onafhankelijke maatschappelijk middenveld in en buiten Belarus, dat onder enorme druk staat van het huidige regime. Wij zullen ook de ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld in Azerbeidzjan volgen en aandringen op een echte maatschappelijke en sociale dialoog.

De landen van de Westelijke Balkan wachten al jaren op hun toetreding. De maatschappelijke organisaties in deze landen werken continu samen met het EESC en pleiten voor voortdurende verdere aanpassingen aan de wetgeving en waarden van de EU, zodat hun inspanningen om deel uit te maken van de Europese familie eindelijk worden bekroond, ook in het belang van vrede en stabiliteit in deze regio.

De dialoog met de landen van het Middellandse Zeegebied moet worden voortgezet. Veel van die landen bevinden zich in een delicate politieke situatie en worden met enorme maatschappelijke en economische uitdagingen geconfronteerd. De Euromed-top van het EESC zal een constructieve sociale dialoog in de regio blijven stimuleren en zich richten op gemeenschappelijke prioriteiten zoals aanpassing aan de klimaatverandering, continuïteit van de energievoorziening en doeltreffend beheer van migratiestromen.

Samenwerken met partners aan eerlijke en rechtvaardige samenlevingen die de mensenrechten eerbiedigen

Vandaag zijn we getuige van toenemende ongelijkheid overal in de wereld. Door de COVID-19-pandemie is de situatie nog verslechterd en zijn jaren van vooruitgang tenietgedaan. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne heeft de aandacht afgeleid van andere kritieke uitdagingen. De internationale gemeenschap moet zich opnieuw inspannen om ongelijkheden te verminderen en bevestigen dat zij de multilaterale, op regels gebaseerde orde en de universele mensenrechten wil blijven naleven. 2023 is daarvoor het uitgelezen moment. Het is namelijk vijfenzeventig jaar geleden dat de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 1948 werd opgesteld. 2023 is ook een mijlpaal, omdat dan de tussentijdse evaluatie van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen plaatsvindt.

Het EESC zal een bijdrage leveren aan deze inspanningen door samen te werken met de maatschappelijke organisaties van de ACS-landen en Latijns-Amerika om de kernverbintenissen van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties te bevorderen, met inbegrip van de fundamentele arbeids- en genderrechten. Het EESC zal ook nagaan hoe de uitvoering van projecten in het kader van het Global Gateway Initiative van de EU bijdraagt tot de verwezenlijking van deze doelstellingen en door middel van gerichte adviezen en activiteiten nadenken over de vraag hoe de klimaatdiplomatie van de EU kan worden versterkt, desinformatie en buitenlandse invloed kunnen worden bestreden en hoe het maatschappelijk middenveld kan bijdragen tot de versterking van het multilateralisme en de internationale kernbeginselen van een op regels gebaseerde orde in een snel veranderende wereld.

Bevordering van duurzame handel die iedereen ten goede komt

Het is van cruciaal belang dat maatschappelijke organisaties toezicht houden op de onderhandelingen over en de uitvoering en handhaving van handelsovereenkomsten om het concurrentievermogen van de EU op peil te houden en de veerkracht in tijden van crisis te versterken.

Het EESC zal administratieve en beleidsondersteuning blijven verlenen aan de interne adviesgroepen, die bij de EU-handelsovereenkomsten zijn opgericht, ervoor zorgen dat eventuele tekortkomingen op het gebied van milieu- en arbeidsrechten in de EU en in de partnerlanden effectief worden aangepakt, en de duurzaamheid van de handel op EU-niveau en in de Wereldhandelsorganisatie bevorderen door middel van de organisatie van het tweede Forum van het maatschappelijk middenveld over handel en duurzame ontwikkeling.

Studies en beleidsevaluaties: hoe kunnen de advieswerkzaamheden van het EESC meer worden ondersteund met feitenmateriaal?

Permacrisis, polycrisis: er worden nieuwe woorden bedacht om de dramatische situatie en ingrijpende gebeurtenissen te beschrijven die onze samenlevingen ontwrichten en grote gevolgen hebben.

Dit heeft aan het licht gebracht dat de EU kwetsbaar is en niet voorbereid op de uitdagingen van een wereld die in een permanente crisistoestand is. Onmiddellijke en passende actie is nu geboden. De reactie daarop mag echter niet zijn dat we voortdurend proberen onze achterstand in te halen en de gevolgen van crises te verzachten met kortetermijnmaatregelen wanneer ze ons treffen. De EU moet op de crises anticiperen voordat ze zich voordoen en ze zo mogelijk proberen te voorkomen. Daartoe moeten we de toekomst verkennen, erop anticiperen en zelfs vorm proberen te geven.

Dankzij de kennis van zijn leden en netwerken is het EESC bij uitstek geschikt om ertoe bij te dragen om van de prognoses in de EU een doeltreffender en meer participatief proces te maken.

Daartoe moet het EESC meer invloed uitoefenen en meer bijdragen tot de prognoseactiviteiten van de EU, met name door zijn rol in de EU-agenda voor strategische prognoses te verruimen, meer in het bijzonder bij het opstellen van het jaarlijkse strategische prognoseverslag, dat op zijn beurt wordt opgenomen in de toespraak over de Staat van de Unie.

Door als katalysator te fungeren en de standpunten van belanghebbenden, waaronder maatschappelijke organisaties, denktanks en deskundigen, te verzamelen en uit te dragen, zal het EESC zijn rol als vertegenwoordiger van het maatschappelijk middenveld vervullen en ervoor zorgen dat de EU over een echte participatieve prognosecapaciteit beschikt.

Het EESC zal zijn samenwerking met de andere EU-instellingen verder uitbouwen, zowel via bilaterale betrekkingen als binnen het interinstitutionele Espas-netwerk van de EU.

Om zijn potentieel ten volle te benutten, zal het EESC zijn leden en medewerkers blijven wijzen op het belang van een op prognoses gebaseerde aanpak en hun vaardigheden blijven verbeteren door regelmatig opleidingen, seminars en conferenties te organiseren en door hun deelname aan externe prognose-evenementen aan te moedigen.

Wetgeving en beleidsvorming in de EU moeten op feiten gebaseerd zijn, om beter de balans op te kunnen maken en rekening te houden met wat heeft gewerkt en wat niet, wat veranderd en verbeterd moet worden en wat onze samenlevingen, onze burgers en Europa echt nodig hebben om het hoofd te bieden aan de enorme uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd.

De diensten van het EESC maken steeds vaker gebruik van het jaarlijkse studieprogramma om beleidsprioriteiten te ondersteunen of uit te voeren, voornamelijk door externe deskundigen opdracht te geven kwesties te onderzoeken die op dit moment van belang zijn voor het maatschappelijk middenveld. Op die manier wordt de empirische basis voor de wetgevingswerkzaamheden van het EESC verruimd.

Een doelstelling voor de middellange termijn van het studieprogramma is het uitvoeren van meer toekomstgerichte en participatieve beoordelingen, die kunnen worden aangewend om prognosecapaciteit op te bouwen en uit te breiden.

Het EESC zal verder bijdragen aan de agenda voor betere regelgeving. Door middel van evaluaties achteraf zal het perspectief van het maatschappelijk middenveld een meerwaarde betekenen in de beoordelingsfase van de wetgevingscyclus van de EU. Voorts zullen de advieswerkzaamheden van het EESC meer met feitenmateriaal onderbouwd worden.

Versterking van het concurrentievermogen van de Europese industrie en ondersteuning van de snelle transitie naar klimaatneutraliteit

Het concurrentievermogen van de Europese industrie zal de komende jaren een belangrijk thema blijven. Recente initiatieven ter ondersteuning van nationale industrieën in verschillende delen van de wereld hebben in de EU op veel bezwaren gestuit. De EU moet hierop reageren zonder de integriteit van haar eengemaakte markt in het gedrang te brengen. Het concurrentievermogen van de industrie kan vandaag echter niet meer los worden gezien van de milieudimensie ervan. Daarom stelt de EU zich niet meer uitsluitend tot doel om een concurrerende industriële basis te behouden, maar ook om de transitie naar een duurzame industrie te financieren, tegen 2050 koolstofneutraliteit te bereiken, de Europese industrie koolstofvrij te maken en de toegang tot betaalbare fossielvrije energie te garanderen.

Bovendien is het absoluut noodzakelijk dat hierbij ook rekening wordt gehouden met de belangen van werknemers. De omschakeling naar een koolstofarme economie zal naar verwachting aanzienlijke gevolgen hebben voor de werkgelegenheid en de kansen op werk, met name in sectoren die sterk afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. Tegelijkertijd kan dit ook worden gezien als een kans om banen te scheppen in nieuwe industriële ecosystemen en om de nadruk te leggen op specifieke vaardigheden die op nationaal en regionaal niveau moeten worden gestimuleerd.

Het EESC zal blijven werken aan het industrieel plan voor de Green Deal. Het EESC zal uitgebreid ingaan op de verschillende aspecten van het initiatief van de Commissie, die politieke aandacht en maatregelen zullen vergen. In samenwerking met de Europese Commissie, de roulerende voorzitterschappen van de Raad en andere instellingen moet worden gezorgd voor een passende follow-up.

Het EESC zal ook moeten tegemoetkomen aan de stijgende vraag naar gekwalificeerd en deskundig personeel bij de overheid, dat belast is met de beoordeling van de verschillende industriële projecten.

Er zal ook aandacht worden besteed aan de uitvoering van het beleid en de strategieën van de EU, waarbij betere instrumenten moeten worden ontwikkeld om de impact ervan op de economie, maar ook op de samenleving, te meten.

Ondernemerschap in al zijn vormen ondersteunen: kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en ondernemingen in de sociale economie

Ondernemerschap in al zijn vormen en in alle sectoren (waaronder de toeristische sector, de industrie, de platformeconomie, de sociale economie) is absoluut noodzakelijk om economische groei, innovatie, werkgelegenheid en sociale inclusie te garanderen. Het is van cruciaal belang de groene en digitale transitie van kmo's te ondersteunen en na te gaan welke obstakels hun toegang tot de eengemaakte markt nog in de weg staan.

Kmo's zullen ook een belangrijke rol spelen in het industrieel plan voor de Green Deal, aangezien zij de overgrote meerderheid van de bedrijven in de EU uitmaken en de drijvende kracht kunnen zijn achter innovatie en het stimuleren van duurzaamheid.

Het EESC blijft op interinstitutioneel niveau een belangrijke rol spelen bij het bevorderen van sociaal ondernemerschap en de sociale economie, en bij het monitoren van de gevolgen van de ontwikkelingen in deze sector voor traditionele kmo's. Sinds de goedkeuring van het actieplan voor de sociale economie is de rol van ondernemingen in de sociale economie nog belangrijker geworden om tot een veerkrachtige economie en een rechtvaardige transitie te komen.

Het EESC zal de duurzame transformatie van kmo's begeleiden door beste praktijken te verzamelen en erover te communiceren, de rol van kmo's en de wijze waarop ze kunnen worden ondersteund in het industrieel plan voor de Green Deal onderzoeken, de financiële slagkracht van kmo's versterken en bijdragen tot het komende steunpakket voor kmo's (richtlijn betalingsachterstand), de uitvoering van het actieplan voor de sociale economie ondersteunen door nauw samen te werken met de roulerende voorzitterschappen van de Raad en bijdragen tot het voorstel van de Commissie voor een aanbeveling van de Raad betreffende de ontwikkeling van randvoorwaarden voor de sociale economie.

Consumenten in staat stellen de groene en digitale transitie tot een goed einde te brengen

Om de doelstellingen van de Green Deal te verwezenlijken, moet elke Europeaan een bijdrage leveren. Steeds meer consumenten worden zich ervan bewust dat ze een steentje kunnen bijdragen door hun consumptiegedrag aan te passen. Consumenten willen meehelpen aan de groene transitie, maar de weg is bezaaid met obstakels.

De EU moet de rechten van de consument versterken en bijdragen tot een circulaire, schone en groene Europese economie. Consumenten moeten de mogelijkheid krijgen om weloverwogen aankoopbeslissingen te nemen en zo bij te dragen tot duurzamere consumptie.

Het EESC zal zijn vruchtbare samenwerking met de Europese Commissie en het Europees Parlement op het gebied van consumentenzaken verder uitbouwen. De organisatie van het jaarlijkse paradepaardje van het EESC, de Consumentendag, blijft een prioriteit. Dat evenement zal de consumenten elk jaar een platform blijven bieden waar ze hun stem kunnen laten horen en waar actuele debatten gevoerd kunnen worden.

Het EESC zal ook participeren aan de follow-up van de adviezen over de Blue Deal en zal overwegen dit onderwerp op te nemen in het kader voor duurzame consumptie.

Wat na de energiecrisis? Duurzame, eerlijke en strategische energiezekerheid tot stand brengen

De energiecrisis die in 2021 is begonnen en nog is verergerd door de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne in 2022, heeft de EU en de lidstaten gedwongen snel in te grijpen in het energiebeleid. Het afgelopen jaar is nieuwe wetgeving aangenomen met betrekking tot gasopslag, bevordering van hernieuwbare energiebronnen, elektriciteitsprijzen, alternatieve energievoorziening, nieuwe energie-infrastructuur en uitzonderlijke belastingmaatregelen.

Een aantal specifieke maatregelen in verband met de huidige crisis verdient blijvende aandacht. De nadruk moet worden gelegd op de sleutelrol van maatschappelijke organisaties bij de bevordering van sociale belangen en de belangen van werknemers en burgers, op een eerlijke benadering van economische actoren en het vasthouden aan het gemeenschappelijke doel van de groene en sociaal rechtvaardige transitie: energiearmoede bestrijden, zorgen voor de (om)scholing van werknemers, nieuwe vormen van energieproductie en -verbruik ontwikkelen (met name via lokale energiegemeenschappen) en de elektriciteitsmarkten zodanig hervormen dat het economisch gelijke speelveld op de interne markt van de EU behouden blijft.

De bijdrage van het huisvestingsbeleid aan de economische, sociale en territoriale cohesie

Huisvesting wordt door verschillende actoren steeds meer gezien als een belangrijke factor van elk beleid dat sociale cohesie en gedeelde welvaart beoogt. Om op een aantal gebieden echt iets te bereiken, zal het van cruciaal belang zijn om het huisvestingsbeleid in de lidstaten aan te pakken.

Onder het nieuwe EESC-voorzitterschap zullen de volgende prioriteiten worden behandeld: zorgen voor betaalbare prijzen om de inflatie te bestrijden, afdoende isolatie om bij te dragen tot energie-efficiëntie, toegang tot huisvesting voor kwetsbare groepen om sociale cohesie tot stand te brengen, overschakelen op duurzame bouwmaterialen om bij te dragen tot de groene transitie, duurzame stadsontwikkeling om goed stadsvervoer mogelijk te maken, territoriale cohesie tot stand brengen en ongelijkheden bestrijden.

Het vervoer vergroenen: inspelen op de behoeften van gebruikers, burgers en maatschappelijke organisaties

Het versnellen van de transformatie en vergroening van alle vervoersmiddelen zal een essentieel onderdeel van de groene transitie zijn. Ook hier moeten de werknemers in de vervoerssector, de consumenten en maatschappelijke organisaties inspraak krijgen.

In het volgende halfjaar zal het EESC aandacht besteden aan de ontwikkeling van wetgevingsvoorstellen op de volgende gebieden: emissiereductie, digitalisering, alternatieve vervoersmiddelen in het kader van stedelijke mobiliteit, het koolstofvrij maken van personen- en goederenvervoer over land, door de lucht en over zee (met inbegrip van professioneel vervoer zoals vissersvaartuigen) en een gemeenschappelijke Europese ruimte voor mobiliteitsgegevens.

**Europees Economisch
en Sociaal Comité**

Belliardstraat 99
1040 Brussel
BELGIË

Verantwoordelijke uitgever: eenheid Bezoeken en publicaties
EESC-2023-35-NL

www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/stand-democracy-speak-europe

© Europese Unie, 2023

Overneming met bronvermelding toegestaan.

Voor iedere vorm van gebruik of reproductie van de foto's / illustraties dient rechtstreeks toestemming
aan de auteursrechthebbende(n) te worden gevraagd.

Cover foto: ©Getty Images

Bureau voor publicaties
van de Europese Unie

Print:
QE-04-23-432-NL-C
ISBN 978-92-830-6009-3
doi: 10.2864/440

Online:
QE-04-23-432-NL-N
ISBN 978-92-830-6026-0
doi: 10.2864/112

NL